

אֲשֶׁר הָיָה אֵל יוֹאֵל

דברות קודש שהיה לנו את הזכות לשמוע מפי ראש הישיבה שליט"א בעת רעוא דרעוין

הוצא לאור ע"י מוסדות היכל הקודש ברסלב

פרשת שמות תשפ"א לפ"ק

מקוריץ זכרוננו לברכה, אמר לו רבי יוד'ל בשמו: אנו אומרים בתפילה (בתחנון) 'אשמנו', 'בגדנו', 'גזלנו', וכו', מדוע אומרים להשם יתברך הכל בלשון רבים?, היו צריכים לומר בלשון יחיד: 'אשמתי'-'אני' אשם" וכו'. אלא התשובה היא שאנו אומרים זאת בלשון טענה לרבש"ע, 'אנחנו' אשמנו, משום שאם לא היית נותן לי כח ורשות לחטוא הרי לא הייתי יכול לחטוא. אזי אמר לו רבנו: אני אומר את אותו העניין על הפסוק (בראשית מ"ד, י"ח) 'ויגש אליו יהודה' - כשאדם מתקרב להשם יתברך וחוזר בתשובה על העבירות שלו, 'ויאמר' - אומר הוא אל השם, 'כי אדוני' - הכח שלך בתוכי, שהרי אילו היית לוקח ממני את הכח שלך, אז לא הייתי יכול בכלל לחטוא, ממילא מחל לי על העבירות שלי, אבל אומרים להשם: 'ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני', זה שאני מדבר כך בלשון טענה, זה משום שאני רוצה שתקבל תפילתי, אבל 'ואל יחר אפך בעבדך', אל נא תכעס עלי שאני רוצה כך לפטור עצמי בזה ולא לחזור בתשובה, אלא אני כן יודע שאני באמת אשם, אבל אנא מחל לי).

קודם סיפר ראש הישיבה בקיצור את סיפור ההתקרבות של רבי יודל לרבנו הקדוש (עיין באריכות בספר פעלת הצדיק סימנים ק"כ; קכ"ד-קל"ז);

שבת קודש פרשת ויגש, שנת תשפ"א לפרט קטן בזמן סעודה שלישית למד ראש הישיבה שליט"א חיי מוהר"ן סימן תרי.

כותב רבי נתן הקדוש זכרוננו לברכה:

שְׁמַעְתִּי פַעַם אַחַת אָמַר רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה לְהַרְבֵּי יוֹדֵל חֲתַן הָרַב לַיָּבֵל מְטָרָאֶסְטִינֵץ שְׁהָיָה מְקַרֵב לְהַרְבֵּי הַצַּדִּיק הָרַב פִּינְחָס מְקַרִיץ, הַגִּידוּ לִי דָבָר מֵהַרְבֵּי הַצַּדִּיק הָרַב פִּינְחָס מְקַרִיץ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה. אָמַר לוֹ כֵּן אָמַר הָרַב פִּינְחָס הַנַּ"ל, אָנוּ אֹמְרִים אֲשַׁמְנוּ בְּגִדְנוּ גְזַלְנוּ. לְשׁוֹן רַבִּים, פִּי צְרִיכִים לֹאמֵר אֲשַׁמְתִּי וְכוּ' רַק אָנוּ אֹמְרִים כְּבִיכּוֹל בְּלְשׁוֹן טְעָנָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲשַׁמְנוּ. דָּאֵם שְׂלָא נִתְתָּ לָנוּ כַּח וְרִשׁוּת לֹא הָיִינוּ יְכוּלִין לְחַטָּא. אָמַר רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, אָנִי גַם בֵּן מִפְּרֵשׁ כֵּן וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה, פְּאֲשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִגַּשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַקֵּשׁ מַחִילָה עַל עֲוֹנוֹתָיו, וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי. רְצוֹנוּ לֹאמֵר כַּחַךְ בִּי בָאֵם שְׁנַטְלֵת אֶת כַּח שְׂלָךְ מִמֶּנִּי לֹא יְכַלְתִּי לְחַטָּא. וַיִּדְמָה הָאָדָם בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא פּוֹטֵר אֶת עַצְמוֹ בְּטְעָנָה זוֹ, עַל זֶה הוּא אֹמֵר, יִדְבֵּר נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי, הַנְּנִי מִדְּבַר דְּבָרֵי כְּדֵי שְׁתִּבּוֹא תְּפִלְתִּי בְּאָזְנְךָ, אֲבָל אֵל יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ, כִּי יִדְעֵתִי אֲשֶׁר אָנִי הַחַיִּב:

(ראש הישיבה ביאר: פעם אחת אמר רבנו הקדוש לרבי יודל מדאשיב זכרוננו לברכה, תאמר לי משהו מרבך הקדוש הרב הצדיק רבי פנחס

כשחמותו של רבנו נפטרה, לא עלינו, אז עבר רבנו להתגורר בעיר 'מעדוועדיווקע'. בסמוך לעיר היתה העיר 'דאשיב'. שם התגורר רבי יוד'ל זכרונו לברכה, שהוא היה תלמיד מובהק של הצדיק הקדוש רבי פנחס מקוריץ ז"ל, לצדיק רבי יוד'ל מדאשיב היה שם בעיר חבורה של תלמידים חשובים מאוד עובדי השם.

אחד התלמידים קראו לו רבי בער, הזהירו מאד רבי יוד'ל ז"ל: "היות שאתה חוזר לגור ליד מעדוועדיווקע ששם נמצא רבי צעיר חדש (שזה היה רבנו הק') ברצוני להזהיר אותך מאד, לטובתך האישית, שחם ושלוש אל תיכנס אליו ושלא יהיה לך איתו שום קשר". וככה הוא אמר לו והזהיר אותו מאד שלא יתקרב בכלל לרבנו. ואכן ר' בער ז"ל הבטיח לו שהוא לא יכנס לרבנו. והיות שרבי בער היה מקושר לרבי יוד'ל חזק מאוד הוא אכן הכניס את הדברים היטב בליבו והוא אכן אף פעם לא נכנס לרבנו.

אבל כשעברה תקופה, ועברו עליו קשיים, והיו לו את העליות והירידות שלו, זמנים טובים וזמנים קשים, שהכניסו אותו לעצבות, ועוד שהוא היה כמה שנים אחרי החתונה ועדיין לא היו לו ילדים, אז הוא נכנס יותר למרה שחורה. והיות שרבנו הק' כבר היה אז מאוד מפורסם בכל האזור בתור צדיק גדול, אז פעם אחת החליט ר' בער שדי, הוא כבר לא יכול לסבול יותר את כל היסורים והצרות, והחליט כן להיכנס לרבנו, אולי רבנו יוכל לעזור לו, אכן כך הוא עשה, ונכנס לרבנו.

הוא שפך לרבנו את כל ליבו, את כל הספיקות הבלבולים והקשיים שעוברים עליו, אז התחיל רבנו לדבר איתו דיבורים יפים, ומאוד

חיזק אותו, עד שהוא הרגיש שהוא התחייה לגמרי מההתחזקות המתוקה שרבנו דיבר אליו, ואז החליט שהוא נישאר אצל רבנו הק', הוא הבין שצל רבנו הוא יוכל לעבוד את השם יתברך כמו שצריך, בלי מרה שחורה וייסורים, רק עם מתיקות ובהירות ותענוג, הוא התחיל להרגיש טעם במצוות.

אחר כך כשר' בער חזר לדאשיב ונכנס לבית המדרש והתפלל עם חיות נפלאה, אזי מייד התברר לרבי יוד'ל שר' בער התקרב לרבנו, וכמו שרבי יוד'ל חיפש רק את האמת, להתקרב להשם יתברך ולעבוד אותו באמת, והוא ראה שר' בער השתנה מאוד לטובה, אחרת לגמרי ממה שהוא היה לפני זה, אז הוא בכלל לא כעס עליו, להפך, הוא ניגש אליו וביקש ממנו שיספר לו עוד מרבנו, אז ר' בער סיפר לו אכן הכל מרבנו. ר' יוד'ל ז"ל נרעש מאד מהדברים המופלאים שהוא שמע, והוא החליט שגם הוא חייב לנסוע לרבנו; כך התקרב רבי יוד'ל לרבנו.

כשראש הישיבה שליט"א סיפר את הסיפור, ראש הישיבה שליט"א הדגיש מאוד את העניין שרואים מזה מה נקרא לחפש דרך עם אמת, שאפילו שר' יוד'ל היה מתנגד חזק על רבנו, והוא הזהיר את כל החבורה שיזהרו מרבנו, לא להיכנס אליו וכו', אבל כשהוא רק ראה מה רבנו נותן לתלמידיו והוא ראה את גדולת רבנו, אז מייד הוא שינה את דעתו וכו', ותיכף הרים את עצמו ביחד עם כל החבורה ובא ישר לרבנו; איפה עוד רואים כזה דבר, שבן אדם יודה על הטעות שלו ויכופף את עצמו תחת בן אדם שעד עכשיו הוא התנגד אליו, רואים מזה שכל ההתנגדות הייתה באמת, הוא באמת עדיין לא

ידע מי זה רבנו, אבל כשהתברר לו מי רבנו ולמה זוכים כשמתקרבים לרבנו, אזי הוא קירב את כל החבורה שלו והביא את כולם לרבנו.

אחר כך ראש הישיבה שליט"א נכנס לשיחה יפה מאוד ואמר: הזוהר הק' אומר (פרשת בלק, דף קצה.) אנו מוצאים שלושה פסוקים של תפילה: "תפילה למשה" "תפילה לדוד" ו"תפילה לעני", שואל הזוהר הק' "מאן חשיבא מכלהו" איזו תפילה מביניהם הכי חשובה אצל השם? עונה הזוהר הק': "הוי אימא תפילה דעני" תפילתו של העני הכי חשובה, "תפילה דא, קדים לתפילה דמשה, וקדים לתפילה דדוד, וקדים לכל שאר צלותין דעלמא" התפילות שלו יותר חשובות מהתפילות של משה רבנו, של דוד המלך, ושל כל העולם. שואל הזוהר: "מאי טעמא" מדוע התפילה של העני הכי חשובה אצל השם יתברך? "כגין דעני איהו תביר ליבא" כי העני מבקש עם לב שבור, וכתוב (תהילים לד, יט): "קרוב השם לנשברי לב", ולכן תפילתו של העני הכי חשובה אצל השם.

אומר עוד הזוהר הקדוש: "ומסכנא עביד תדיר קטטא בקודשא בריך הוא" העני מתקוטט תמיד עם הרבש"ע, "וקודשא בריך הוא אצית ושמע מלוי" והשם שומע לתפילותיו ובקשותיו "כיוון דצלי צלותיה" וכשהעני מתחיל לבקש מהשם, "פתח כל כוי רקיע" נפתחים כל הפתחים למעלה בשמים, "וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא, דחי לון ההוא מסכנא תביר ליבא", העני עם לבבו השבור עוקף את כל התפילות האחרות, כמו שכתוב, "תפילה לעני כי יעטוף" לעטוף זה לשון של יסתיר. "אלא הוא עביד עטופא לכל צלותין דעלמא, ולא עאלין עד

דצלותא דיליה עאלת", כי התפילות שלו עוצרות ומזיזות הצידה את כל שאר התפילות של כל העולם, "וקודשא בריך הוא אמר, יתעטפון כל צלותין וצלותא דא תיעול לגבאי" השם אומר, כל התפילות יחכו עד שתפילותיו של העני יכנסו אלי, אני אינני צריך שבית דין יפסוק ביננו "קמאי ליהו תרעומין דיליה" אני רוצה לבד לשמוע את הטענות שלו, "ואנא והוא בלחודנא" השם בעצמו שומע לבקשתו של העני, כמו שכתוב "ולפני השם ישפוך שיחו" לפני השם יתברך בעצמו נכנסת תפילתו.

כל מלאכי מעלה שואלים אחד את השני, "במה השם יתברך מתעסק? ועונים להם: "השם יתברך מתעסק עם העניין שלו, עם תפילתו של העני, אף אחד לא יודע מה קורה אם כל התפילות וכל התרעומת, "דלית תיאובתא למסכנא, אלא כד שפיך דמעוי בתורעמו, קמי מלכא קדישא" אין דבר טוב יותר לעני מאשר לשפוך ליבו להשם, "ולית תיאובתא לקודשא בריך הוא, אלא כד מקבל לון, ואושדו קמיה ודא איהי צלותא", ואין תענוג יותר גדול להשם מאשר לקבל את בקשתו של העני מליבו השבור, ולכן הוא עוצר את כל התפילות.

אומר הזוהר הק', כשמגיעים אל השם עם לב שבור כמו עני - אז עולים כל התפילות ישר בלי שום הפרעות, "דהא כל נטורי תרעין, לא שבקין הכי למיעאל, כמה דשבקין למסכנין, דהא בלא רשותא עאלין", כל המלאכים שעומדים בדלתות ובוחנים האם התפילות מספיק חשובות בשביל להיכנס - נותנים לתפילתו של העני להיכנס.

ולכן כשדוד המלך ראה איך כל שערי שמים נפתחים לעני אזי הוא עשה את עצמו כעני, הוא

הפשיט מעליו את בגדי המלכות והתיישב על הריצפה כמו עני והתחיל לבקש מהשם (תהילים פו, א) "תפילה לדוד הטה ה' אזנך ענני כי עני ואביון אני", רבש"ע עזור לי, כי אני גם עני, יש לי גם לב שבור.

אומר על זה רבי נתן ז"ל (לקוטי הלכות תפילין, הלכה ה, אות מג): שכל זה כשהאדם עני בגשמיות, אין לי כסף, אין לו לחם להביא הביתה, וכו' וכו', "מכל שכן וכל שכן כשמתחיל האדם לרחם על עצמו ומרגיש עניותו ודחקו במעשים טובים" מי מדבר כשהאדם מתחיל לרחם על עצמו על עניותו האמתית, "וטוען עם השם יתברך ומקוטט עמו ומתרעם עליו על שאינו מקרבו אליו ושופך שיחו וליבו לפניו עד שנתעורר בבכיה וכו' ", והוא טוען להשם יתברך מדוע כל כך קשה לי להיות יהודי ירא שמים, ושופך לבבו להשם, והוא בוכה אליו רבונו של עולם, מדוע אינך מקרב אותי אליך? "כמה וכמה יקרה תפילה זו בעיני השם, והיא יקרה מכל התפילות שבעולם", כי זה הרי עני אמיתי, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (נדרים מא.) "אין עני אלא מן הדעת" מי הוא עני? רק זה שאין לו שכל, האיש שרחוק מהשם.

מי מדבר עוד על בן אדם שחוטא ונופל בעבירות חמורות, כשכזה בן אדם בא להשם ובוכה "רבונו של עולם, עזור לי, קרב אותי אליך, אני רוצה להיות ירא שמים, אני רוצה להיות טוב": כזה תפילה מאוד יקרה בעיני השם והשם אוהב את התפילה הזאת יותר מכל התפילות שיש.

אומר ראש הישיבה שליט"א: זה מה שמלמד אותנו רבנו הק', שנדבר להשם, שנבקש מהשם, "רבונו של עולם, אני רוצה להיות ירא

שמים להתפלל שחרית מנחה ומעריב" אפשר לראות אדם שכל השבוע בכלל לא דורך בבית הכנסת, אבל בשבת בקריאת התורה הוא מאד עסוק לחפש את הטעויות של הבעל קורא היכן פספס אות וכו', שמעתי מאחד מאנשי שלומנו שואל: ומה איתך? אתה הרי גם 'פספסת', אתה פספסת שחרית, מנחה, מעריב, כמה זמן כבר לא הנחת תפילין? וכו' וכו'!

וראש הישיבה שליט"א המשיך: המעלה של התבודדות היא, שאפילו שהאדם נמצא היכן שנמצא ועדיין לא יכול לעשות מה שצריך לעשות, אבל הוא יכול לבקש מהשם עזור לי לזכות לזה, או לדוגמא, אדם שאינו יכול ללכת למקווה יכול לבקש מהשם כל יום: "השם עזור לי שאני יוכל ללכת למקווה".

כשדיברו מהעני אמר ראש הישיבה שליט"א: בוודאי שצריך האדם פרנסה ולא להיות עני, להביא לחם הביתה, אבל כמה זמן חי האדם בעולם? שבעים שנה! העני האמיתי זה אחד שהיום עובר עליו מבלי לפתוח חומש, בלי לפתוח משניות, בלי גמרא - זה עני אמיתי, אפילו שיהיה לו כסף אין לו כלום.

ישנו ביטוי: "הבן אדם כל כך עני שאין לו בחיים כלום חוץ מכסף....", כשהאדם נפטר מהעולם כבר לא משנה אם יש לו כסף או לא, בבית החיים קבור הקבצן ליד העשיר, שניהם קבורים אותו הדבר...

השם יעזור שנציית לרבנו, ואז יהיו לנו חיים יפים, אמן.